

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Kulturmiljöenheten
Andreas Morner Åhman
Handläggare
010-22 44 553

Meddelande
2017-05-18

Diarienummer
431-42924-2017

Sida
1(3)

Kungälv kommun
att. Jessica Andersson

**Angående arkeologisk förundersökning av fornlämningarna
RAÄ Ytterby 254, 255, 256, 257, 258 och 259 på fastigheten
Kastellegården 1:52 i Kungälv kommun**

Länsstyrelsen beslutade den 31 januari 2017 om arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte av sex nyupptäckta fornlämningar inom det planerade detaljplaneområdet för bostäder och förskola benämnt *Detaljplan Nordtag* i Kungälv kommun. Fornlämningarna som först tilldelades tillfälliga arbetsidentiteter har nu registrerats av FMIS och erhållit officiella beteckningar med RAÄ-nummer.

Av bifogad redovisning framgår att Bohusläns har utfört undersökningen i april och maj månad 2017. Den arkeologiska förundersökningen gav följande resultat.

RAÄ Ytterby 254 (tidigare tillfälligt arbetsid BM2016:22) bedöms vara undersökt och borttagen. De observerade anläggningarna har undersökts vid förundersökningen och bedömdes inte ha tillräcklig potential för att generera meningsfull kunskap. Vidare arkeologiska åtgärder är inte motiverade.

RAÄ Ytterby 255 (tidigare tillfälligt arbetsid BM2016:23) har avgränsats och fått en ny utbredning som är ca 85x85 meter vilket uppgår till ca 6.700 kvadratmeter. Fornlämningen utgörs av ett grav- och boplatsoområde där det förekommer gropar, hårdar och möjligen även gravar. Undersökaren bedömer att fornlämningen sannolikt fortsätter utanför gränsen för aktuellt undersökningsområde (plangränsen) åt sydöst.

RAÄ Ytterby 256 (tidigare tillfälligt arbetsid BM2016:24) har som ett resultat av avgränsningen slagit samman med RAÄ Ytterby 258 som ligger strax nordväst om RAÄ Ytterby 256. Resultatet medför att vad som tidigare registrerats som två separata boplatser nu tillsammans utgör en fornlämning. Den har fått en ny avgränsning och utbredningen är ca 130x70 meter vilket motsvarar en yta av ca 7.600 kvadratmeter. Boplatserna innehåller bland annat gropar, hårdar, stolphål, stenpackningar och lager.

RAÄ Ytterby 257 (tidigare tillfälligt arbetsid BM2016:20) har avgränsats och den nya utbredningen är ca 140x120 meter och motsvarar en yta av ca 11.500 kvadratmeter. Fornlämningen utgörs av ett grav- och boplatsoområde som innehåller gropar, hårdar och stenpackningar som tolkats som sannolika gravar.

RAÄ Ytterby 258 (tidigare tillfällig arbetsid BM2016:25) har som ett led i avgränsningen inkorporerats med RAÄ Ytterby 256. Tillsammans bildar RAÄ Ytterby 258 och 256 nu en fornlämning i form av en boplatssyta som motsvarar 7.600 kvadratmeter. Se även, beskrivning ovan för RAÄ Ytterby 256.

RAÄ Ytterby 259 (tidigare tillfällig arbetsid BM2016:21) har avgränsats och den nya utbredningen är 45x20 meter och motsvarar en yta av ca 650 kvadratmeter. Fornlämningen utgörs av ett grav- och boplatssområde där undersökaren observerat stolphål, en grop, en härd och en stenpackning vilken man tolkats som en grav.

Resultatet av förundersökningen innebär sammanfattningsvis att det finns fyra lämningar med fornlämningsstatus inom detaljplanområdet, RAÄ Ytterby 255, RAÄ Ytterby 256/258, RAÄ Ytterby 257 och RAÄ Ytterby 259 vilka samtliga omfattas av kulturmiljölagens bestämmelser om skydd för fornlämning.

Fornlämningarna och deras utbredning efter ny avgränsning redovisas på bilagt kartmatunderlag. Det ska också poängteras att det till fornlämningarna hör ett skyddsområde enligt 2 kap. 2 § kulturmiljölagen (KML). Detta område har samma lagskydd som fornlämningen.

Den planerade exploateringen innebär ingrepp i fornlämning, vilket kräver Länsstyrelsens tillstånd enligt 2 kap. 12 § KML. Med hänsyn till fornlämningarnas art och betydelse bedömer Länsstyrelsen att ett sådant tillstånd kommer att förenas med villkor om arkeologisk undersökning. Innan Länsstyrelsen prövar en ansökan om tillstånd enligt 12 § behövs enligt Länsstyrelsens bedömning en arkeologisk förundersökning för att få ett tillfredsställande underlag för prövning och för att kunna bedöma behovet av arkeologisk undersökning. Enligt 2 kap. 14 § KML är det den som utför arbetsföretaget som ska svara för kostnaden för sådan undersökning.

Det grundläggande syftet med Kulturmiljölagen är emellertid att fornlämningar ska bevaras. Ni bör därför ta kontakt med Länsstyrelsen för att redovisa alternativen för ett bevarande av de aktuella fornlämningarna, alternativt skälen till varför det inte anses vara möjligt.

När det gäller RAÄ Ytterby 254 är resultatet av förundersökningen den inte längre har fornlämningsstatus och därför inte omfattas av lagskydd enligt kulturmiljölagens bestämmelser. Inom denna del av detaljplanområdet kan marken således ur fornlämningshänseende tas i anspråk och några ytterligare arkeologiska åtgärder behövs inte.

Andreas Morner Åhman

Bilaga

Redovisning av utförd arkeologisk undersökning upprättad av Bohusläns museum och inkommen till Länsstyrelsen den 17 maj 2017.

Digital kopia till:
Kungälv kommun
Bohusläns museum

Redovisning av utförd undersökning enligt 11-13 §§ KML

Geografiska och administrativa uppgifter

Län Västra Götaland	Kommun Kungälv	Landskap Bohuslän
Socken Ytterby	Fastighet/kvarter Kastellegården 1:52	Kartblad
Beslutande länsstyrelse (datum för beslut) Västra Götaland (2017-01-31)	Länsstyrelsens dnr 431-42924-2016	Beslut enligt KML Arkeologisk förundersökning enligt 2 kap. 13§ KML

Undersökningens art och omfattning

Undersökarens dnr/projektnr 17003	Typ av undersökning/åtgärd Arkeologisk förundersökning	Fältarbetstid start/slut 2017-04-12 - 2017-05-03
Undersökande/ansvarig organisation Bohusläns museum	Projektansvarig Johan Peterson	Typ av exploatering Detaljplan
Uppdragsgivare/exploatör Kungälv kommun	Antal arbetsdagar	Beräknad rapporttid
		Total faktisk kostnad

Berörda RAÄ-nr, datering och lägesbestämning

Berörda RAÄ-nr/tillfällig arbetsidentitet (objektnr) Ytterby 254, Ytterby 255, Ytterby 256, Ytterby 257, Ytterby 258, Ytterby 259	
Datering	
Mätmetod RTK	Kommentar kring inmätning Goda inmättningsförhållanden i öppen terräng, något sämre i skogsmark.
Skala	
Medelfel vid inmätning	

Objekttabell för lämningstyper

RAÄ-nr Ytterby 254	Tillfälligt arbetsid. (obj.nr) BM2016:22	Osäker position Nej	Ej synlig ovan mark Ja	Lägsta nivå (möh) 30	Högsta nivå (möh) 30
Sammansatt lämningstyp Boplats					
Antal 11	Lämningstyp Boplatslämning övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 3	Lämningstyp Boplatsgrop	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antikvarisk bedömning Undersökt och borttagen	Skadestatus Undersökt och borttagen	Undersökningsstatus Undersökt och borttagen		Aktualiserad bedömning Annat underlag	
Beskrivning Boplats, 40x40 m uppgående till en yta om ca 1200 kvadratmeter. Vid förundersökning 2017 grävdes 5 schakt, i vilka 14 anläggningar i form av bland annat 3 gropar, 5 rännor, samt 1 sotfläck framkom. 4 anläggningar delundersöktes vid dokumentation. Fyndmaterialet bestod uteslutande av flinta. De delundersökta anläggningarna var av såpass tveksamt slag att de inte med säkerhet kunde bedömas vara av forntida karaktär. Ytterligare antikvarisk åtgärd (slutundersökning) bedöms endast i mycket ringa grad kunna bidra med mer kunskap. Lämningen föreslås få antikvarisk status undersökt och borttagen.					
Antikvarisk kommentar/motivering till aktualiserad bedömning					

Objekttabell för lämningstyper

RAÄ-nr Ytterby 255	Tillfälligt arbetsid. (obj.nr) BM2016:23	Osäker position Nej	Ej synlig ovan mark Ja	Lägsta nivå (möh) 30	Högsta nivå (möh) 45
Sammansatt lämningstyp Grav- och boplatssområde					
Antal 5	Lämningstyp Boplatsgrop	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 4	Lämningstyp Härd	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 1	Lämningstyp Grav övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 7	Lämningstyp Boplatslämning övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antikvarisk bedömning Fornlämning	Skadestatus Välbevarad	Undersökningsstatus Ej undersökt		Aktualiserad bedömning Lämningstypslista	
Beskrivning Grav- och boplatssområde, ca 100x50 m uppgående till en yta om ca 4100 kvadratmeter. Vid förundersökning 2017 grävdes 12 schakt, varvid 17 anläggningar i form av 5 gropar, 4 härdar, 2 lagerrester, 1 stensättning som tolkats utgöra grav, 5 stolphål framkom. Två anläggningar delundersöktes vid dokumentation.					
Fyndmaterialet bestod av flinta, kvarts, bränd lera, bergart samt keramik.					
Utifrån topografi samt närliggande anläggningar och fynd bedöms fornlämningen fortsätta, i riktning mot ostnordost, utanför utredningsområdet i lämningens sydöstra del.					
Undersökningen var av avgränsande karaktär och fornlämningens utbredning har efter undersökning förändrats utifrån de nu påträffade anläggningarna. Ny utbredning är ca 85x85 m uppgående till en yta om ca 6700 kvadratmeter. Avgränsningen är gjord utifrån påträffade anläggningar samt gräns för anvisat utredningsområde.					
Antikvarisk kommentar/motivering till aktualiserad bedömning					

Objekttabell för lämningstyper

RAÄ-nr Ytterby 256	Tillfälligt arbetsid. (obj.nr) BM2016:24	Osäker position Nej	Ej synlig ovan mark Ja	Lägsta nivå (möh) 35	Högsta nivå (möh) 30
Sammansatt lämningstyp Boplat					
Antal 7	Lämningstyp Härd	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 24	Lämningstyp Boplatslämning övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 3	Lämningstyp Boplatsgrop	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antikvarisk bedömning Fornlämning	Skadestatus Välbevarad	Undersökningsstatus Ej undersökt		Aktualiserad bedömning Lämningstypslista	
Beskrivning Boplat, ca 160x70 m uppgående till en yta om ca 9000 kvadratmeter. Vid förundersökning 2017 grävdes 9 schakt, i vilka 34 anläggningar i form av bland annat 3 gropar, 7 härdar, 5 lagerrester, 1 ränna, 2 stenpackningar samt 4 stolphål framkom.					
Fyndmaterialet bestod av flinta, kvarts bränd lera, keramik samt bergart.					
Undersökningen var av avgränsande karaktär och efter avslutad undersökning ändrades utbredningen och slogs ihop med den direkt mot nordväst liggandes Ytterby 258. Därför föreslås Ytterby 258 utgå och överförs till Ytterby 256. Den nya utbredningen är ca 130x70 meter uppgående till en yta om ca 7600 kvadratmeter.					
Antikvarisk kommentar/motivering till aktualiserad bedömning					

Objekttabell för lämningstyper

RAÄ-nr Ytterby 257	Tillfälligt arbetsid. (obj.nr) BM2016:20	Osäker position Nej	Ej synlig ovan mark Ja	Lägsta nivå (möh) 30	Högsta nivå (möh) 40
Sammansatt lämningstyp Grav- och boplatssområde					
Antal 5	Lämningstyp Boplatsgrop	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 17	Lämningstyp Härd	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 2	Lämningstyp Grav övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 1	Lämningstyp Stensättning	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 14	Lämningstyp Boplatslämning övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antikvarisk bedömning Fornlämning	Skadestatus Välbevarad	Undersökningsstatus Ej undersökt		Aktualiserad bedömning Lämningstypslista	
Beskrivning Grav- och boplatssområde, ca 140x60 m uppgående till en yta om ca 6600 kvadratmeter. Vid förundersökning 2017 grävdes 21 schakt, i vilka 39 anläggningar i form av 5 gropar, 17 härdar, 6 lagerrester, 2 rännor, 2 sotfläckar, 1 stenpackning som tolkats utgöra grav, 2 stensättningar varav en tolkats utgöra grav, samt 4 stolphål. 3 anläggningar delundersöktes vid dokumentation.					
Fyndmaterialet bestod av flinta, kvarts, keramik, bränd lera samt bergart.					
Undersökningen var av avgränsande karaktär och utbredningen ändras till ett område på ca 140x120 m uppgående till en yta om ca 11500 kvadratmeter. Avgränsning är bedömd utifrån påträffade anläggningar samt topografi.					
Antikvarisk kommentar/motivering till aktualiserad bedömning					

Objekttabell för lämningstyper

RAÄ-nr Ytterby 258	Tillfälligt arbetsid. (obj.nr) BM2016:25	Osäker position Nej	Ej synlig ovan mark Ja	Lägsta nivå (möh) 30	Högsta nivå (möh) 35
Sammansatt lämningstyp Boplat					
Antal 1	Lämningstyp Boplatslämning övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antikvarisk bedömning Fornlämning	Skadestatus Välbevarad	Undersökningsstatus Ej undersökt		Aktualiserad bedömning Lämningstypslista	
Beskrivning Boplat, ca 50x40 m uppgående till en yta om ca 1500 kvadratmeter.					
Undersökningen var av avgränsande karaktär och efter avslutad undersökning ändrades utbredningen och slogs ihop med den direkt mot sydost liggandes Ytterby 256. Därför föreslås Ytterby 258 utgå och överförs till Ytterby 256.					
Antikvarisk kommentar/motivering till aktualiserad bedömning					

Objekttabell för lämningstyper

RAÄ-nr Ytterby 259	Tillfälligt arbetsid. (obj.nr) BM2016:21	Osäker position Nej	Ej synlig ovan mark Ja	Lägsta nivå (möh) 30	Högsta nivå (möh) 40
Sammansatt lämningstyp Grav- och boplatsoområde					
Antal 1	Lämningstyp Boplatsgrop	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 1	Lämningstyp Härd	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 1	Lämningstyp Grav övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antal 3	Lämningstyp Boplatslämning övrig	Egenskapstyp		Egenskapsvärde(n)	
Antikvarisk bedömning Fornlämning	Skadestatus Välbevarad	Undersökningsstatus Ej undersökt		Aktualiserad bedömning Lämningstypslista	
Beskrivning Grav- och boplatsoområde, ca 45x20 m uppgående till en yta omkring 500 kvadratmeter. Vid förundersökning 2017 grävdes 9 schakt, i vilka 6 anläggningar i form av bland annat 1 grop, 1 härd, 1 stensättning som tolkats utgöra grav, samt 2 stolphål framkom.					
Fyndmaterialet bestod av flinta och kvarts.					
Avgränsningen var av avgränsande karaktär. Efter avslutad undersökning ändrades utbredningen till ett ca 45x20 m stort område, uppgående till ca 650 kvadratmeter.					
Antikvarisk kommentar/motivering till aktualiserad bedömning					

Referenser

Inget kartmaterial bifogat

Ingen skriftlig källa bifogat

Ingen bildinformation bifogat

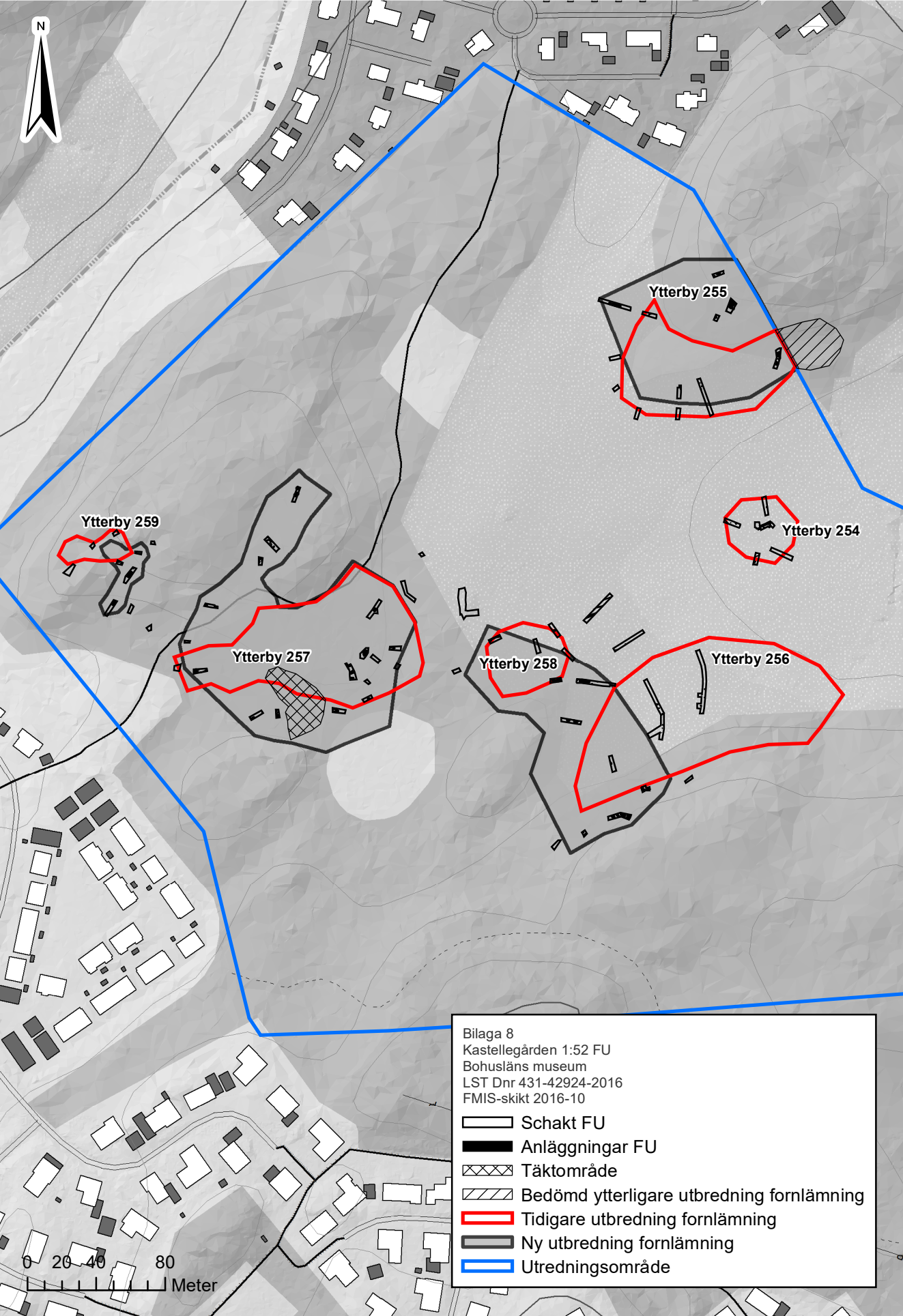
Filnamn	Typ	Storlek
Ytterby_255.zip	application/octet-stream	0.00 Megabyte
Ytterby_256.zip	application/octet-stream	0.00 Megabyte
Ytterby_257.zip	application/octet-stream	0.00 Megabyte
Ytterby_259.zip	application/octet-stream	0.00 Megabyte

Redovisning

Sammanfattning av undersökningsresultaten Bohusläns museum genomförde förundersökning av rubricerade fornlämningar under våren 2017. Inom samtliga lämningar konstaterades förhistoriska fynd och anläggningar från stenålder och/eller metalltid. Översiktliga resultat presenteras i objekttabeller.
Förslag till fortsatta åtgärder Generellt gäller att exploatering av fornlämningar ska undvikas. Om fornlämningar ändå förväntas beröras av byggnation ska tillstånd sökas hos Länsstyrelsen, som är beslutande om alla ev ingrepp i fornlämningar.
Meddelande till FMIS Blanketten är inte godkänd av Länsstyrelsen.

Referensnummer för den inskickade blanketten är: 1854

Blankett inskickad av: Johan Peterson (johan.peterson@bohuslansmuseum.se)

Bilaga 8
Kastellegården 1:52 FU
Bohusläns museum
LST Dnr 431-42924-2016
FMIS-skikt 2016-10

- Schakt FU
- Anläggningar FU
- Tåktområde
- Bedömd ytterligare utbredning fornlämning
- Tidigare utbredning fornlämning
- Ny utbredning fornlämning
- Utredningsområde

0 20 40 80
Meter